

Pouzdro na svatební dar (finanční hotovost), Vídeň, kolem poloviny 19. století. Dar Viktora a Mirky Pollakových, inv. č. ZMP 179.254. Container for wedding gifts (cash donations), Vienna, c. mid-19th century. Donated by Viktor and Mirka Pollak, inv. no. ZMP 179.254.

patřily jejímu otci Naftali Cvi Kartagenerovi. N. C. Kartagener byl deportován v roce 1943 z Terezína do Osvětimi, kde byl zavražděn.

Navrácená kniha *Sefer chovot ha-levavot*, Vilna 1928, sign. 21.672, inv. č. ZMP 119.036, vlastnický záznam: vpisek. Restituted book: *Sefer Hovot Ha-Levavot*, Vilnius, 1928, call no. 21.672, inv. no. JMP 119.036, ownership mark: gloss.

RESTITUCE

Židovské muzeum v Praze oznamuje, že k 26. září 2008 byla podána žádost o restituci 46 prací Helly Guthové (1908–1992). Nárokováné předměty byly konfiskovány z majetku paní Heleny Guthové, rozené Rosenzweigové, narozené 27. 11. 1879, deportované dne 14. 12. 1941 z Prahy do Terezína (M 686) a odtud dále dne 23. 10. 1944 do Osvětimi (Et 520), kde zahynula. Podle „Podmínek pro uplatnění nároků na vydání předmětů nacházejícího se ve sbírkách Židovského muzea v Praze, který byl protiprávně odňat v období nesvobody“ od výše uvedeného dne podání žádosti běží roční lhůta pro podání případných dalších nároků na uvedená díla. Úplný seznam děl požadovaných k restituci je uveden na internetových stránkách muzea www.jewish-museum.cz/cz/czczzrestit.htm.

ZEMŘELA ANITA FRANKOVÁ

Dne 10. srpna zemřela dlouholetá pracovnice muzea Anita Franková. Její náhlá smrt zasáhla nejen rodinu, ale i množství přátel. Anita se narodila v Litomyšli v roce 1930. V létě 1942 byla s maminkou deportována do Terezína a odtud v prosinci 1943 do rodinného tábora v Osvětimi. Koncem července 1944 se dostaly do koncentračního tábora Stutthof a poté do jeho pobočného tábora Gutttau, kde jen náhodou unikly smrti. Po návratu v roce 1945 se Anitě podařilo dohnat ztracená školní léta: po maturitě vystudovala obor dějepis-archivnictví na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy. V roce 1951 se také provdala a narodila se jí jediná dcera Ela. Od 1. října 1969 až do své smrti, tedy téměř čtyřicet let, byla zaměstnána v pražském Židovském muzeu. Anita Franková se podílela na vytvoření Dokumentačního střediska, z něhož později vzniklo současné oddělení holocaustu. Významně se zasloužila o uspořádání písemného, fotografického a knižního fondu, byla častým hostem v rozhlasových i televizních pořadech. Jako kurátorka se podílela na přípravě mnoha výstav, které dokumentovaly období šoa. Práci Anity Frankové vždy provázela schopnost vcítit se do situace druhých, pomoci slovem i skutkem. Židovské muzeum v ní ztratilo významnou specialistku i oblíbenou kolegyni.

VÝZNAMNÉ NÁVŠTĚVY

Americký filmový herec a držitel ocenění Americké filmové akademie Robert De Niro.

Září
Účastníci konference velitelů posádek hlavních měst středoevropského regionu.

in 1945, Anita made up for lost school years by finishing high school and reading history and archival science at Charles University in Prague. She married in 1951 and had a daughter, Ela. For almost forty years – from 1 October 1969 until her death – she worked at the Jewish Museum in Prague, where she contributed to the founding of the Documentation Centre, which later became the present Holocaust Department. She played an important role in arranging the museum's collections of documents, photographs and books, and was a frequent guest on radio and television programmes. As a curator, she was involved in the preparation of many exhibitions documenting the Shoah. Anita Franková's work was always accompanied by an ability to empathize with others and to help in both word and deed. With her passing, the museum has lost a major specialist and a much-liked colleague.

Anita Franková v archivu oddělení holocaustu ŽMP. Anita Franková in the archive of the museum's Holocaust Department.

PROMINENT VISITS

July
Oscar-winning screen legend Robert De Niro.

September
Participants of a conference of garrison commanders from Central European capitals.

ZPRÁVODAJ NEWSLETTER

3

המוזיאון
היהודי
בפראג

2008

THE JEWISH
MUSEUM
IN PRAGUE

JARMILA MAŘANOVÁ. KAFKA A PRAHA V GALERII ROBERTA GUTTMANNA

V muzejní Galerii Roberta Guttmana je od 25. září k vidění nová výstava *Jarmila Mařanová. Kafka a Praha*. Jarmila Mařanová se ve své tvorbě jako jedna z mála vytvrvala zabývala ilustrováním literárních děl Franze Kafky. V roce 2006 se rozhodla darovat své nejstarší monotypy ke Kafkovi do sbírek Židovského muzea v Praze. V Galerii Roberta Guttmana je tento soubor při příležitosti autorčiných 86. narozenin vystaven do 4. ledna 2009 spolu s dalšími pracemi Mařanové ze sbírky Židovského muzea, Galerie hl. města Prahy a Památníku Terezín. Výstava má být poděkováním Jarmile Mařanové za její velkorysý dar a výrazem úcty a uznání autorce, jejíž celoživotní tvorba je úzce spojena s osudy pražských Židů a pražským Židovským muzeem. Na bližší informace o výstavě jsme se zeptali kurátora výstavy Arno Pařika.

Jarmila Mařanová ilustrovala řadu Kafkových povídek a románů. V čem je jí Kafkovo dílo blízké?

Jak sama říkala, Kafka jí byl blízký ze dvou důvodů – jednak byl podobný jednomu z jejích

JARMILA MAŘANOVÁ. KAFKA AND PRAGUE AT THE ROBERT GUTTMANN GALLERY

A new show, *Jarmila Mařanová. Kafka and Prague*, opened at the museum's Robert Guttman Gallery on 25 September. Jarmila Mařanová is one of the few artists to have continually focused on illustrating literary works by Franz Kafka. In 2006 she kindly gave her earliest Kafka monotypes to the museum. To mark her 86th birthday, these prints are now being showcased (until 4 January 2009) at the gallery, along with her other work from the collections of the Jewish Museum, the City of Prague Gallery and the Terezín Memorial. This show is an acknowledgement of thanks to Jarmila Mařanová for her generous gift and an expression of the respect and recognition for this artist, whose lifelong work is so closely connected with the fate of Prague Jews and the Jewish Museum. The curator Arno Pařík responds to a few questions below.

Jarmila Mařanová illustrated a number of Kafka's short stories and novels. How would you account for her affinity with Kafka's work?

She felt close to Kafka for two reasons – firstly, he looked like one of her cousins, and sec-

bratranců, jednak jí jeho psaní připomínalo atmosféru předválečného Židovského Města... Byl jí blízký jeho literární styl a snové představy. Narodila se a vyrůstala v Praze jako Kafka. Když v roce 1958 vyšel poprvé česky Kafkův *Proces*, každý v něm viděl tehdejší atmosféru a politické procesy.

Jarmila Mařanová: *Věže Týnského chrámu vnikají do oken kanceláře*, 1965, monotyp, žlutý karton, ZMP 179.082 / 16. Jarmila Mařanová: *Týn Church Towers Penetrating the Windows of the Offices*, 1965, monotype on yellow cardboard, JMP 179.082 / 16.

Mařanová darovala Židovskému muzeu 54 monotypů ke Kafkovi. Čím jsou významné?

Tyto monotypy vznikaly v letech 1963–1967 a obsahují především dva cykly – ilustrace ke Kafkovu *Procesu* a cyklus nazvaný *Kafkova Praha*. Byly poprvé vystaveny v Židovském muzeu v Praze v letech 1965 a 1967 a poté putovaly po mnoha galeriích v Evropě i Spojených státech. Oba cykly byly asi nejúspěšnější díla, jaké Jarmila Mařanová vytvořila. Dodnes patří k nejlepším pracím, inspirovaným díly Franze Kafky.

V roce 1976 se Mařanová odstěhovala za svými dětmi do Spojených států. Jak se její tvorba rozvíjela tam?

Po letech se opět vrátila ke Kafkovi a v letech 1977–78 vytvořila nový cyklus monotypů ke Kafkovu prvnímu románu *Amerika*. Později, v letech 1982 a 1983, ilustrovala Kafkovy romány *Proces* a *Zámek* pro bibliofilská vydání ve Franklin Library ve Filadelfii, za která se jí dostalo uznání a ocenění od předních amerických grafických a uměleckých společností.

KONCERTY VE ŠPANĚLSKÉ SYNAGOZE

Vzdělávací a kulturní centrum uspořádalo 4. září ve Španělské synagoze koncert nizozemsko-amerického kvartetu Nikitov. V osobitěm podání charismatické zpěvačky a za virtuózního doprovodu instrumentalistů návštěvníci vyslechli písně aškenázkých židů a židovské písně s prvky cikánského

only her reading of his works reminded her of the atmosphere of the pre-war Jewish Town. She also had an affinity with his literary style and his dream-like imagery. She was born and brought up in Prague, as was Kafka. When the first translation of *The Trial* was published in 1958, everyone saw in it a reflection of the atmosphere and the political show trials of the day.

Mařanová gave 54 monotypes to the museum. How important are these works?

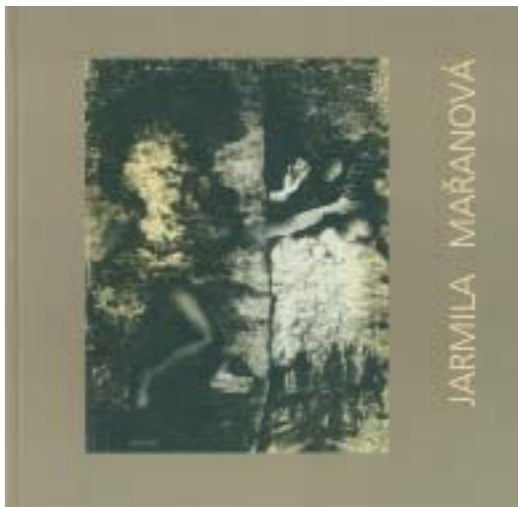
These monotypes were made in 1963–1967 and comprise two main series of illustrations – *The Trial* and *Kafka's Prague*. They were first exhibited at the museum in 1965 and 1967 and were later seen in many galleries across Europe and the U.S. Perhaps Mařanová's most successful achievement, they are among the best work inspired by the work of Franz Kafka.

In 1976 Mařanová left for the States to be with her children. How did her work develop there?

Years later she returned once again to Kafka and in 1977–78 she made another series of monotypes, this time for Kafka's first novel *America*. Later, in 1982 and 1983, she drew the illustrations for a bibliophile edition of *The Trial* and *The Castle* (published by the Franklin Library, Philadelphia), for which she received praise and awards from leading American graphic design and art associations.

KONCERTS AT THE SPANISH SYNAGOGUE

On 4 September the Education and Culture Centre hosted a concert of the Dutch/American klezmer band Nikitov at the Spanish Synagogue. This was a unique performance of Yiddish songs and Gypsy jazz by the charismatic singer Niki Jacobs backed by a powerhouse group of truly virtuoso musicians. Nikitov differs from other varieties of klezmer in its instrumentation – violin, guitar, bass and vocals, without wind instruments or drums. Niki Jacobs showed that she has an extraordinarily soulful voice and a perfect pronunciation of Yiddish.

Titulní stránka katalogu k výstavě *Jarmila Mařanová. Kafka a Praha*. Katalog lze zakoupit v muzejních obchodech nebo on-line na www.jewish-museum.cz/shop/czshop.htm. Title page of the exhibition catalogue *Jarmila Mařanová. Kafka and Prague*. The catalogue is available at the museum's stores or online at www.jewish-museum.cz/shop/ashop.htm.

